

Dosarul nr. 2ra-1632/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. R. Pascari)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, I. Dutca, A. Malî)

ÎNCHEIERE

08 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Nina Vascan
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Natalia Cracea,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Natalia Cracea împotriva lui Alexandru Costinciuc și Agenției Serviciu Publice cu privire la constatarea nulității absolute a contractului de vânzare-cumpărare și repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 19 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de către Natalia Cracea, a fost casată hotărârea din 03 septembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru în partea respingerii pretenției cu privire la constatarea nulității contractului de vânzare-cumpărare ca fiind tardivă și a fost emisă în această parte o nouă hotărâre cu privire la respingerea acestei pretenții ca neîntemeiată, iar în rest hotărârea a fost menținută,

constată:

La 18 iulie 2017 Natalia Cracea a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Alexandru Costinciuc cu privire la constatarea nulității absolute a contractului de vânzare-cumpărare și repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la 22 noiembrie 2011 a cumpărat de la Alexandru Costinciuc autoturismul de model xxxx, anul fabricației 1992, culoarea sur închisă, certificat de înmatriculare nr. 047600162, la prețul de 3800 de euro, conform contractului de vânzare-cumpărare din 22 noiembrie 2011.

A menționat că, la solicitarea vânzătorului Alexandru Costinciuc, pe numele căruia era înmatriculat autoturismul la 22 noiembrie 2011, în contract a fost indicat alt preț decât cel real de 3800 de euro și, anume, 10000 de lei.

A susținut că, vânzătorul Alexandru Costinciuc a dat asigurări cumpărătorului că, autoturismul îi aparține legal.

A afirmat că, la 11 august 2016, în punctul de trecere a frontierei Sculeni, județul Iași, autoritățile din România au verificat autoturismul cumpărat de la Alexandru Costinciuc, care se afla în posesia legitimă a fiului său, Eugeniu Cracea și au constatat că, autoturismul este furat din spațiul Uniunii Europene. În consecință, autoturismul a fost reținut în vederea confiscării. Totodată, autoritățile românești au pornit o cauză penală.

A relevat că, la 14 septembrie 2016 s-a adresat la ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” și în răspuns a primit adresa nr. 0024152, potrivit căreia la 22 noiembrie 2011 autoturismul menționat cu nr. de înmatriculare xxxx a fost reînregistrat pe numele Nataliei Cracea, iar actele care au stat la baza primei înmatriculări au fost nimicite.

A notat că, la procurarea autoturismului a fost cumpărător de bună-credință, a plătit vânzătorului prețul de 3800 de euro și acesta a asigurat-o că, actele care stau la baza înmatriculării sunt legale, iar autoturismul nu este furat.

A declarat că, a întreprins toate acțiunile necesare pentru a demonstra Judecătoria Iași, precum și Parchetului de pe lângă Judecătoria Iași faptul că, dosarul penal nr. 12735/P/2016 pe numele său a fost deschis greșit, fiindcă ea este cumpărător de bună-credință și a prezentat toate acele justificative.

A invocat că, în încercările sale de restituire a bunului sechestrat, de a înceta cauza penală și de a dovedi nevinovăția sa în furtul autoturismului, a depus toată diligența, însă fără succes, deoarece Parchetul de pe lângă Judecătoria Iași a comunicat că, deja este o cerere de restituire a bunului din partea proprietarului din România, fiind respinse orice posibilități de contestare.

A mai invocat că, conform art. 228 alin. (1) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), actul juridic al cărui încheiere a fost determinată de comportamentul dolosiv sau viclean al uneia din părți poate fi declarat nul de instanța de judecată.

A solicitat constatarea nulității absolute a contractului de vânzare-cumpărare din 22 noiembrie 2011, cu aducerea părților în poziția inițială și obligarea părâtului la plata cheltuielilor de judecată în sumă de 2000 de euro, suportate în legătură cu încercările de restituire a bunului și procesul penal din România, Iași, încă nefinalizat.

La 06 septembrie 2018 Natalia Cracea a depus cerere de modificare a temeiului și obiectului acțiunii, invocând că, la 06 noiembrie 2017 a depus în instanța de judecată o cerere, prin care a solicitat atragerea Agenției Serviciu Publice în calitate de intervenient accesoriu, însă a considerat că, greșit a solicitat atragerea acesteia în calitate de intervenient accesoriu, deoarece ea necesită a fi atrasă în calitate de copârât.

A menționat că, Agenția Servicii Publice, la înmatricularea autoturismului, nu a verificat baza de date „Interpol”, iar în rezultat, ea a cumpărat un bun viciat, în legătură cu ce la 06 februarie 2017 a înaintat o notificare lui Alexandru Costinciuc și Agenției Servicii Publice, prin care a solicitat restituirea sumei de 3800 de euro.

A solicitat atragerea Agenției Servicii Publice în proces în calitate de copârât, constatarea nulității absolute a contractului de vânzare-cumpărare a bunului - autoturismul de model xxxx, încheiat între Alexandru Costinciuc și ea la 22

noiembrie 2011 și încasarea în mod solidar de la pârâți a sumei achitate pentru procurarea autoturismului în mărime de 3800 de euro, a cheltuielilor de asistență juridică suportate în cadrul procesului penal de pe teritoriul statului român în sumă de 2920 RON sau 13133,80 de lei, conform cursului oficial la data achitării - 11 iulie și 06 decembrie 2017, a cheltuielilor de asistență juridică suportate în prezenta cauză în sumă de 5000 de lei, a cheltuielilor de deplasare în România în sumă de 18109,88 de lei, a cheltuielilor suportate pentru achitarea serviciilor poștale și a serviciilor ÎS „CRIS „Registru” în sumă de 365,50 de lei și a sumei de 10000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea 03 septembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, pretenția înaintată de către Natalia Cracea cu privire la constatarea nulității contractului de vânzare-cumpărare a fost respinsă ca fiind depusă peste termenul de prescripție, iar în rest pretențiile au fost respinse ca neîntemeiate.

La 02 octombrie 2019 Natalia Cracea a declarat apel nemotivat, iar la 13 decembrie 2019 a declarat apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Prin decizia din 05 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de către Natalia Cracea, a fost casată hotărârea primei instanțe în partea respingerii acțiunii ca fiind neîntemeiată și a fost pronunțată în această parte o nouă hotărâre, prin care au fost respinse ca fiind prescrise pretențiile cu privire la repararea prejudiciului material și moral, iar în rest hotărârea primei instanțe a fost menținută.

Prin decizia din 30 septembrie 2020 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de către Natalia Cracea, a fost casată decizia instanței de apel și a fost trimisă cauza spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 19 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de către Natalia Cracea, a fost casată hotărârea primei instanțe în partea respingerii pretenției cu privire la constatarea nulității contractului de vânzare-cumpărare ca fiind tardivă și a fost emisă în această parte o nouă hotărâre, prin care pretenția înaintată de către Natalia Cracea cu privire la constatarea nulității absolute a contractului de vânzare-cumpărare a fost respinsă ca neîntemeiată. În rest hotărârea primei instanțe a fost menținută.

Instanța de apel a reținut că, Natalia Cracea a înaintat pretenția cu privire la constatarea nulității contractului de vânzare-cumpărare în temeiul art. 228 din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), în interiorul termenului legal prevăzut la art. 233 alin. (1) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), adică până la expirarea perioadei de 6 luni de la data când a aflat sau trebuia să afle despre temeiul anulării. Or, la 24 martie 2017 a fost adoptată ordonanța (fără drept de atac), prin care a fost respinsă definitiv cererea depusă de către Natalia Cracea și Eugeniu Cracea cu privire la restituirea autoturismului de model xxxx, iar acțiunea cu privire la anularea contractului de vânzare-cumpărare din 22 noiembrie 2011, în baza căruia Natalia Cracea a dobândit dreptul de proprietate asupra bunului menționat, a fost depusă în instanța de judecată la 18 iulie 2017 (f. d. 3, 14, 15, vol. I).

În acest context, instanța de apel a considerat că, prima instanță greșit a conchis că, cerința cu privire la anularea actului juridic a fost depusă la 18 iulie 2018

și, respectiv, peste termenul de 6 luni, or, de fapt, pretenția în anulare a fost depusă la 18 iulie 2017 și dar nu la 18 iulie 2018, adică cu un an mai devreme decât a constatat prima instanță și până la expirarea termenului legal de 6 luni, care a început să curgă la 24 martie 2017. Prin urmare, din cauza constatării greșite a datei la care a fost depusă acțiunea civilă în partea contestării actului juridic civil în temeiul art.228 din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), prima instanță greșit a respins acțiunea în această parte ca fiind tardivă.

Totodată, instanța de apel a respins ca eronate argumentele apelantei privind existența dolului la încheierea contractului de vânzare-cumpărare din 22 noiembrie 2011, or, potrivit înscrierilor din Registrul de stat al transporturilor, la data înstrăinării (22 noiembrie 2011), autoturismul de model xxxx, se afla în proprietatea vânzătorului Alexandru Costinciuc începând cu 27 octombrie 2004, fapt confirmat de către Agenția Servicii Publice prin scrisoarea nr. 03/01-2248 din 19 decembrie 2017 (f. d. 209, vol. I). Mai mult, Agenția Servicii Publice a confirmat că, autoturismul menționat a fost înregistrat primar la 08 februarie 1997 pe numele lui Vladimir Novacilî, iar ulterior a fost reînregistrat la 20 iulie 2001 pe numele lui Alexandru Calmîcov, după care a fost reînregistrat la 27 octombrie 2004 pe numele lui Alexandru Costinciuc (f. d. 209, vol. I). În aceste împrejurări, în care autoturismul menționat pe parcursul a 13 ani s-a aflat în proprietatea a 3 trei persoane, cu efectuarea înscrierilor respective în Registrul de stat al transporturilor, exclude definitiv orice dubiu cu privire la buna-credință și legalitatea acțiunilor vânzătorului Alexandru Costinciuc în raport cu Natalia Cracea în calitate de cumpărător.

Instanța de apel a mai reținut că, la încheierea contractului de vânzare-cumpărare din 22 noiembrie 2011 nu se atestă elemente de dol, or, Alexandru Costinciuc nu a indus în eroare cumpărătorul, dar i-a transmis bunul în proprietate, fapt confirmat de către Natalia Cracea și Agenția Servicii Publice (f. d. 7, 12, 209, vol. I). Pentru aceste motive, instanța de apel a conchis că, pretenția înaintată de către Natalia Cracea cu privire la declararea nulității contactului de vânzare-cumpărare din 22 noiembrie 2011 este neîntemeiată și urmează să fie respinsă ca atare.

Cu privire la pretențiile privind restituirea prețului autoturismului de 3800 de euro, a cheltuielilor aferente, inclusiv de transport și judecată, precum și repararea prejudiciului moral, instanța de apel a reținut că, acestea sunt accesorii, care derivă din pretenția de bază cu privire la constatarea nulității actului juridic. Respectiv, netemeinicia pretenției principale constituie temei de respingere a pretențiilor accesorii. Prin urmare, instanța de apel a considerat că, soluția dată de prima instanță în partea pretențiilor accesorii este corectă.

La 09 iulie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Natalia Cracea a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu hotărârile judecătorești.

A menționat că, instanțele judecătorești nu au reținut faptul că, între ea și intimat există obligații contractuale acceptate de părți și, anume, intimatul s-a

obligat, în temeiul art. 764 din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), să-i predea automobilul fără vicii de natură juridică.

A susținut că, instanțele judecătorești eronat au relevat că, ea și-ar fi întemeiat acțiunea exclusiv pe art. 228 din Codul civil.

A afirmat că, instanțele judecătorești n-au reținut faptul că, ea a solicitat constatarea nulității absolute a contractului de vânzare-cumpărare în baza art. 217 din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019) și nu a nulității actului juridic încheiat prin dol, în temeiul art. 228 din Codul civil.

A relevat că, instanțele judecătorești nu au ținut cont de faptul că, în referința prezentată instanței de judecată, reprezentantul Agenției Servicii Publice a invocat că, verificarea mijlocului de transport prin intermediul bazei de date „Interpol” a CCPI MAI a fost efectuată conform instrucțiunii tehnologice din 06 aprilie 2000 privind verificarea automatizată a mijloacelor de transport în baza de date ASF a secretariatului general al OIPC Interpol, astfel, până în anul 2002, mijlocul de transport nu figura în căutare, fapt ce confirmă că, automobilul în litigiu, la data procurării și înmatriculării – 22 noiembrie 2011, se afla în căutare și la încheierea tranzacției, acest mijloc de transport nu a fost verificat.

A notat că, la data procurării automobilului, în obligațiunile Agenției Servicii Publice intră verificarea mijloacelor de transport, inclusiv dacă nu se află în căutare. Neglijența Agenției în exercitarea atribuțiilor sale a dus la faptul că, a procurat automobilul cu vicii de natură juridică și din cauza acesteia a suportat cheltuieli colosale în cauza penală și în urma întreprinderii acțiunilor de recuperare.

A declarat că, în ordonanța procuraturii din 21 aprilie 2017 a fost constatat faptul că, Alexandru Costenciuc a primit de la ea suma de 3800 de euro pentru procurarea automobilului.

Prin referința depusă la 01 decembrie 2021 Alexandru Constinciuc, reprezentat de către avocatul Andrei Iosip, a solicitat declararea recursului ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților copia deciziei contestate la 01 iulie 2021 (f. d. 182, vol. II).

Astfel, recursul declarat la 09 iulie 2021 este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;

- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către Natalia Cracea nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat asupra deciziilor instanței de apel are caracter nedevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul

declarat de către Natalia Cracea, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Natalia Cracea ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de către Natalia Cracea se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Nina Vascan

Mariana Pitic